

KMETSKI LIST

Štev. 44

Ljubljana, 30. oktobra 1940

Leto XXII

Življenje iz razvalin

Dan je omahnil, noč zmaguje. Po poljih se vlačijo megle, iz oblakov prši vlaga, se ponuja sneg. Mati zemlja se odpravlja k počitku, da bo prihodnje leto spet lahko dajala človeku iz obilja svoje plodnosti bogatih sadov.

V ta mrki čas stopa praznik vseh mrtvih, edini dan v letu, ko se človek redi vrvenja ustavi in zamisli, edini dan, ki je posvečen spominu vseh onih, ki so šli in odšli pred nami. Ta dan se ne spominjamo samo velikih borcev in tvorcev, ki so s svojim delom vklesali lastno ime v zgodovino, ampak tudi vseh malih in rekoč brezimnih, ljudi tihega in skromnega dela, ljudi malega, a zato nič manj potrebnega ustvarjanja, ljudi tihega in svetu nepoznanega trpljenja in žrtvovanja.

Vsakdo ima svojo nalogo

v življenju in je vreden toliko več kolikor bolj popolno jo opravi.

Napačno bi bilo misliti, da oblikujejo življenje in svet samo velika in hrupna dejanja, ki so po svojih učinkih tako mogočna, da zaradi njih delimo zgodovino v razdobja. Nikakor ne! Življenje je namreč neprekinjena povezanost in vse današnje je sad in posledica včerajšnjega in priprava za jutrišnje. Kakor smo vsi sinovi in hčere svojih roditeljev, tako je tudi naše dejanje in nehanje v jedru plod tega, kar smo v kali prejeli od svojih prednikov, ne samo od tistih, ki smo jih poznali, ampak celo od onih, ki so živeli tako daleč pred nami, da ne sega do njih naš spomin.

Narava ne razmetuje nesmiselno in brez načrta svojih zakladov. Tudi bogastvo svojih tvornih sil deli po nekem zakonu, ki ga sicer še ne poznamo, a ga zato vsaj slutimo. Temu da več, onemu manj, vsakomur pa toliko, da mu s tem nalaga neko nalogo in več ali manj odgovornosti na veliki pozornici življenja.

Brez dvoma ste že videli kdaj na tem ali onem odru kako igro in veste, da se vloge igralcev dele v glavne in stranske. Kdor pa igro vodi ali režira in bi posvečal skrb samo izdelanosti glavnih vlog, bi zagrešil hudo napako. Zaradi neskladnosti, ki bi jo gledalec občutil spričo pomanjkljive izoblikovanosti stranskih vlog, bi igra lahko čisto propadla ali bi vsaj ne imela takega uspeha, kakršen bi bil ob pravilnem izoblikovanju z njo dosegljiv.

Kakor tu, tako je povsod v življenju. Kaj bi pri stavbi pomagali najbolj duhoviti in krasni načrti največjih arhitektov, ako bi delavci — od stabenika do zadnjega zidarja in težaka ne opravili vestno vseh del, kakor jih načrt predvideva in predpisuje!

Ozrite se kamorkoli, povsod srečujete isto. Tudi na kmetih. Najboljši in najmarljivejši gospodar ne more vsega opraviti sam. Kolikor večji je grunt, toliko več delovnih moči potrebuje. To pa sami veste, kako je vprav na kmetih cenjena vsaka zvesta in vestna delovna moč, pa bodi hlapec, dekla ali dninar, namreč

taka delavna moč, o kateri gospodar ve, da ji lahko brez pridržka zaupa. Samo človek namreč, ki opravlja delo z ljubeznijo in se z delom vključuje v povezano skupnost z drugimi, bo imel pri delu res velike uspehe in samo tak človek pravilno in popolnoma vrši svojo nalogo. Pri tem pa je naravno večjega pomena vprašanje, kako je naloga opravljena, nego to, kakšna je bila po svoji vnanji vidnosti.

Iz preteklosti za bodočnost

Izgubljene in skvarjene ljudi slišimo večkrat reči: »Kaj me briga, kako bo na svetu, ko ne bom jaz več trave tlačil!«

Menite, da bi kdo bleknil tako budalost, ako bi prej le malo pomislil? Po našem mišljenju brez dvoma nikakor ne!

Kar pogledajte kdaj, ko se zberejo sorodniki ob zibelki mladega zemljana. »Čisto živ oče!« ali »Kakor izrezan iz mater!« S takimi in podobnimi vzkliki ljudje, pa naj so preprosti ali še tako visoko šolani, izpričujejo, da sedanjost izvira iz preteklosti. In ker iz nje izvira, ima do nje tudi obveznosti, po drugi strani pa dolžnosti ne le za sedanjost, ampak tudi za bodočnost.

Treba je vedeti, da ne sprejemamo od svojih samo telesne podobnosti, ampak tudi duševne zaklade in sposobnosti. Vse to, kar imenujemo narodovo kulturo, je skupno delo kdo ve kolikih pokolenj. Zato je vsak rod dolžan to delo po svojih najboljših močeh nadaljevati in izpopolnjevati ter ga izročati prihodnjemu. Kdor bi tega ne delal, bi bil podoben kmetu, ki lahkomišlno zapravi svoj grunt. Kaj je njegov delež? Otroci ga preklinjajo, ko že zdavnaj v grobu trohne njegove kosti.

Ako čitamo življenjepise velikih mož, neredko naletimo na vprav ganljivo spoštovanje prednikov. Pa so vendar njih predniki — starši ali sorodniki velikih mož — bili neredko prav vsakdanji in preprosti ljudje! Kako je torej mogoče, da jim veliki potomci dajejo priznanje, kako so od njih prejeli kali za svojo veličino? Odgovor je na dlani: Zato, ker je življenje večna povezanost in je vse poznejše posledica prejšnjega.

Iz tega spoznanja pa nujno sledi železno-neovrgljiv zakon, da moramo spoštovati in ceniti preteklost ter v sedanjosti skrbeti za bodočnost.

Na grobeh

Ko se tedaj zbiramo ob grobeh pokojnih, veljaj hvaležna misel vsem, ki so s svojim delom in trpljenjem pomagali ustvarjati vse, kar uživamo mi. Tudi iz teh izmučenih trupel, iz teh razpadajočih kosti nam kipi življenje in nas opominja k delu, k neprestanemu delu za bodočnost.

Zadnji, najbolj skriti grob v hribovski vasi, kostnica na Ljubljanskem polju, grobovi junakov širom mučeniške Srbije, neznani grobo-

vi naših po Galiciji, v Bukovini, po Sibiriji, v Tirolih in po Krasu, vsi nam kličejo isti klic:

»Ohranjujte, branite in varujte dediščino, ki smo vam jo zapisali s testamentom krvi in trpljenja in jo zapečatili s pečatom svoje smrti!«

Naj bi ta dan, vsaj ta edini dan v letu bil sveti čas spoznanja, da smo kljub medsebojnim razlikam v mišljenju in pojmovanju v prvi vrsti ljudje, ki smo dolžni služiti ideji človečanstva in v njenem žaru oblikovati sedanjost ter pripravljati pot za tako bodočnost, po kakršni so hrepenela že davna pokolenja pred nami.

Podvojena je ta dolžnost danes, ko vse okrog nas divja bojni hrup. Ko smo hvaležni usodi, ki nam je doslej v tem silnem svetovnem metežu odredila tako vlogo, da nam ni treba žrtvovati krvi, se moramo vendarle zavdati, da tudi iz grobov kipi življenje.

Zato so nam naši grobovi sveti, zato je naša dolžnost storiti vse, kar je človeško mogoče, da ohranimo te grobove v časti in skrbimo za to, da bo vedno sijalo nanje sonce svobode.

Svoboda je namreč najvišje človeško dostojanstvo in njegova največja odlika, svoboda pa je tudi prvi pogoj razmaha in napredka. Za svobodo so delali tisti, ki so opravljali svoje dolžnosti v tišini naših vasi, za svobodo so krvaveli in umirali junaki v hrušču bojnih poljan.

Mir vam vsem in spoštovanje vašemu pepelu! Mi pa, ki smo še tu, nosimo neme ukaze grobov v srcih in jih bomo presajali v prihajajoče, da bo trajno iz grobov kililo novo življenje.

Vojna med Italijo in Grčijo

Konec preteklega tedna je javil italijanski poročevalski urad Stefani, da so se dogodili na albansko-grški meji krvavi dogodki, v katerih so grške obmejne straže napadle albanske vojake. Prav tako da se širi med obmejnim prebivalstvom sovražno razpoloženje proti Albaniji in da povzročajo vznemirjenje med obmejnim prebivalstvom.

Iz Grčije se vse te vesti zanikajo.

V ponedeljek ob 3. je italijanski poslanik v Atenah obiskal predsednika ministrskega sveta Metaxasa ter mu izročil noto, katere pogoji so nespremenljivi in da bodo italijanke čete ob 6. zjutraj vkorakale v Grčijo, da zasedejo nekatera oporišča, dokler traja vojna z Anglijo. Grčija je italijanske zahteve odklonila in sklenila braniti svoje meje. Že pred 6. uro v ponedeljek zjutraj so na nekaterih mestih prekoračile italijanske čete grško mejo.

Med Grčijo in Italijo je nastopilo vojno stanje.

Anglija je izjavila, da bo nudila Grčiji vso potrebno pomoč.

Turčija, ki je zvezana z Grčijo z defenzivno pogodbo, je takoj odposlala v Atene posebno vojaško odposlanstvo.

Rusija in Japonska

Osnovo zблиžanja med Rusijo in Japonsko tvori govor predsednika ruske vlade in zunanjega ministra Molotova pred vrhovnim sovjetom (parlamentom) v letošnjem poletju, v katerem je izrazil pripravljenost za sklenitev prijateljstva med obema državama, ako se urede na zadovoljiv način vsa sporna vprašanja. Japonska je ponudeno roko sprejela in to tem l olj, v kolikor so se odnosi med njo in Ameriko zaostri. Pretekli teden je prispel v Moskvo novi japonski veleposlanik z dalekosežnimi pooblastili. General Tetikava nima samo naloge, da reši z Rusijo vsa sporna vprašanja, ki se tičejo izkoriščanja petrolejskih vrelcev v severnem delu Sahalina, plovbe na reki Amur, razmejitve med Notranjo in zunanjo Mongolijo, zlasti pa, dokler se ne razčistijo odnosi Rusije do Mandžurije, Japonsko od zunanje Mongolije in vprašanje ruskega podpiranja kitajkega maršala Čangkajška.

Po zatrevanju inozemskega časopisja je predlagal novi japonski veleposlanik Tetikava sledečo rešitev najvažnejših vprašanj: Rusija prizna državo Mandžukuo in imenuje svojega poslanika pri mandžurskem cesarju. Japonska bo priznala republiko zunanje Mongolije in postavila svojega poslanika pri njeni vladi. (Zunanja Mongolija je popolnoma pod ruskim vplivom, Mandžurija pa je v resnici japonska

kolonija). Nadalje naj Sovjetska Rusija preneha podpirati maršala Čangkajška in mu ustavi dobavo orožja.

Prijateljske odnose med Rusijo in Japonsko podpirati obe osični sili. Nemško in italijansko časopisje si na vso moč prizadeva prikazati vse dobre strani, ki bi izhajale iz zблиžanja med njima in ostro pobija prizadevanje angleške diplomacije, da bi ne prišlo do zблиžanja med Rusijo in Japonsko. Izgleda, da je tudi Amerika na delu, da bi pridobila Moskvo za svoje načrte, ki gredo za tem, da se nudi Kitajski vso pomoč v borbi proti japonskemu nasilju.

Rusija svojega stališča nasproti vojskujočim silam še ni opredelila. Rusija tudi tega ne bo storila, dokler ne stopi Amerika v vojno proti Japonski. Zato je verjetno, da ponudena prijateljskega pakta z Japonsko ne bo sprejela do predsedniških volitev v Združenih državah, ki bodo 5. novembra letos.

Splošno se namreč pričakuje, da bo Roosevelt po azgotovitvi odločnejše nastopil proti japonskemu prodiranju na jugu Kitajske, kjer načrtno izpodriva vpliv in tržišče Anglije in Amerike.

Rusija se nahaja ta čas v ugodnem položaju. Vse svetovne sile se potegujejo za njeno prijateljstvo. Cele pokrajine pridobiva brez prelivanja krvi. Japonska ji je pripravljena priznati prvenstvene pravice v kitajski pokrajini Sinkiang, ki je že danes pod pretežnim ruskim vplivom. Rusiji se z obeh strani ponujajo posebne pravice v Dardanelah in Nemci ji slikajo priložnost, da si vzame in izvojuje izhod na Perzijski zaliv.

Ako bo Rusija pristala na prijateljsko pogodbo z Japonsko, potem se bo njena politika na Daljnem vzhodu obrnila proti Angliji in Ameriki.

Hitler, Petain, Franco

Najpomembnejši dogodek preteklega tedna je bil sestanek med nemškim kancelarjem Hitlerjem in predsednikom francoske vlade maršalom Petainom. Medtem ko so bile oči vsega sveta obrnjene na Balkan, odkoder so se napovedovale odločilne borbe proti Angliji, sta se sestala v začenem delu Francije najprej Hitler in podpredsednik francoske vlade Laval, nato je sledil na francosko španski meji sestanek med Hitlerjem in generalom Francom in nekaj dni kasneje razgovor med Hitlerjem in maršalom Petainom.

Časopisje je v tej zvezi prineslo namene in vsebino vseh teh sestankov in razgovorov. Nemčija poskuša z bliskovito naglico doseči na diplomatskem polju uspehe, ki naj bi olajšalo delo na bojiščih. Po čisopisnih vesteh iz Nemčije in Italije, se pripravlja organizacija novega reda v Evropi. V novo Evropo naj bi se vključile vse evropske države tako one, ki jih je Nemčija že premagala ali zasedla, kakor tudi one, ki so še svobodne in neodvisne. S Francijo namerava Nemčija najprej skleniti mir in jo nato vključiti v evroski prostor in ji dodeliti novo mesto in novo vlogo v Evropi. Po sklenitvi miru bi se francoska vlada preselila v Pariz, Nemčiji bi odstopila pokrajini Alzacijo in Loreno, Italiji Tunis in morsko obalo do Nice, ostale kolonije bi pa prevzela skupna uprava Nemčije, Italije in Francije. Nemčiji in Italiji bi bile na razpolago vse sredozemske francoske luke, v katerih bi dobile oporišča nemške in italijanske podmornice za borbo proti angleški mornarici. V iste svrhe bi služila tudi pomembna luka Dakar v Sengaliji na Atlantskem morju.

Za sporazum z Nemčijo se zavzemajo najbolj podpredsednik francoske vlade g. Laval,

minister za mornarico in zunanji minister. Maršal Petain in drugi ministri so odklanjali prvotne predloge, po katerih naj bi Francija napovedala Angliji vojno. Pristali so pa kasneje na ublažene pogoje glede prepustitve pomorskih oporišč nemški in italijanski mornarici. Točni pogoji za mir med Nemčijo in Francijo še niso znani. Verjetno je pa, da bodo že v kratkem uradno objavljeni. Kancelar Hitler namerava v kratkem sklicati rajhstag (zbor), pred katerim bo podal važne izjave o miru s Francijo in o novi organizaciji Evrope pod vodstvom Nemčije in Italije.

Prav tako je služil istim ciljem sestanek med Hitlerjem in španskim diktatorjem, generalom Francom. Španija naj bi se vključila v novo Evropo, po nemških načrtih. Nemčiji in Italiji naj bi dala na razpolago svoje luke za nadaljevanje vojne proti Angliji. Nova Evropa in v njej nov red, kakor si ga zamišljata Nemčija in Italija, naj bi bila načelno sklenjena še pred predsedniškimi volitvami v Ameriki. Enotna in složna Evropa pod nemškim in italijanskim vodstvom naj bi dokazali novizvoljenemu predsedniku Združenih držav nesmiselnost nadaljnega podpiranja Anglije in naj bi preprečila vstop Amerike v vojno.

Težko je reči v kakšni zvezi je nenadna diplomatska akcija na zapadu z nedavnimi pripravami na Balkanu za napad na Anglijo preko Turčije in Grčije. Na splošno se pričakuje pojačana akcija Nemčije in Italije na bližnjem vzhodu kakor hitro bo podpisan dokončni mir s Francijo.

■ V Rimu bo pričelo izhajati skupno glasilo Italijanov in Špancev pod naslovom »Legije in falange«.

Bratom in sestram na meji pomoč!

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda je organizirala za 10. november veliko nabiralno akcijo za pomoč revnemu prebivalstvu na naši severni meji. Pri nabiralni akciji bodo sodelovale vse podružnice Ciril Metodove družbe širom Slovenije in tudi šole. Pri tej važni narodni dolžnosti naj pomagajo tudi vsa druga narodna in kulturna društva, na katera se bodo podružnice CMD obrnile.

Iz Loške doline

V naši dolini imamo okrog 30 trgovin z mešanim blagom, ki kakor izgleda odlično napredujejo.

Dogodi se da trgovec — začetnik preuredi svoj lokal, si sežida lepo vilo in kljub tarnanju lepo napreduje, čeprav trdi da ima samo zgubo. Ni moj namen razčlenjevati teh zadev, marveč bi rad povedal, kako bi kmetje bolj poceni kupovali industrijske proizvode in dražje prodajali svoje pridelke.

Ali ne bi pri nas uspevale prodajne kmetške zadruge? Ali si ne bi kmetje mogli pomagati z zadržnim nabavljanjem vseh potrebščin?

Mnogo se jih še najde, ki bi odgovorili, da z zadrugo ni nič, in da v španaviji še pes pogine, češ imamo slabe izkušnje itd. Mnogo je takih ki bi zmajali z glavo in odsvetovali ponovno oživetje zadruge. Toda, kako je v resnici. Nešteto krat se na pogorišču kake trhle stavbe dvigne nova lepa zgradba, ki jo komaj primerjamo s prejšnjo. Prav tako je z zadrugo. Ako propade radi nesposobnosti in nepravilnosti kaka slabo vodena zadruga, ne smemo obupovati temveč zavihati rokave in se iz nekdanih napak nekaj naučiti. Brezpogojno pa so potrebne pri zadrugah sposobnost, poštenost, požrtvovalnost in strpljivost.

K zadržnemu delu je treba pritegniti vsakega, brez ozira na njegovo politično pripadnost. Kajti v sedanjih časih smo vsi prizadeti brez razlike. Poglejmo samo na vrhniško zadržništvo, o katerem je že parkrat poročal naš kmetški strokovni list »Kmetovalec«. Vrhničani so ustvarjali iz potreb, ne pa iz mode, kakor bi radi nekateri pokazali, ki jim ne gre pšenica v klasje.

Gospod Furlan je prelomil s preteklostjo in zastarelim naziranjem, zaoral njivo v novo zadržno delo, ki je na Vrhnikih vzcvetelo, da lahko služi za zgled vsem tistim, ki mislijo da imajo monopol na zadržništvo. Ali nam je morda potrebno pogledati v inozemstvo, kjer je zadržna organizacija na višku, kakor na primer v Nemčiji ali Rusiji.

To se lahko nekoč bridko maščuje. Ta gospoda se ne zaveda, da je današnja doba te smeri že preživela in da je zelo zmotno ono načelo, češ bodo že gospodje uredili, da bo prav.

Vedno manj je tistih, ki mislijo, da se bo nekaj samo naredilo. Zapomnimo si, da se vsaka stavba zida od spodaj navzgor, ne pa narobe. Danes je doba skupnosti. Posameznik ne pomeni nič.

Tudi v naši dolini se moramo zbuditi. Sedem tisoč naših kmetov še dozdej ni znalo najti same sebe in si ne zna pomagati z zadržno pomočjo. Stopimo na plan in začnimo, kakor na Vrhnikih. Če se je znalo 30 trgovcev pomagati, zakaj si ne bi znali tisoči kmetov in delavcev.

Mlad kmet.

■ Ameriške države se pripravljajo na zasedbo vseh francoskih posesti, ki leže v življenjskem prostoru Severne in južne Amerike. Zasedba bo izvršena v slučaju, ako pristopi Francija v zvezo z Nemčijo.

Odprite vrata prijatelju

Leto se nagiblje h kraju. Tedaj je navada, da človek polaga obračun svojega dela. Že v tako zvani »mirni dobi« je to važno, še bolj pomembno pa postane sredi vojne vihre. Res je sicer, da vojna vihra ne divja na naših tleh, toda prizadeti smo kljub temu! Cene, ki naraščajo v nedogled, omejitve, ki si jih moramo nalagati, ali niso to posledice dobe, ki jo moramo preživljati?

Svet umira, svet nastaja. Tako nekako bi lahko označili sedanjo dobo. To je čas preloma. Vse polno tistega, česar smo bili vajeni (pa naj je bilo za nas dobro ali slabo) izgineva. Kaj se bo rodilo, nihče ne ve. Vsi samo čutimo in slutimo, da bo polno vrednot, ki so se nam zdele svete in nenadomestljive, docela izginile. Pri tem seveda ne more nastati praznina. Življenje mora imeti vsebino, zato nujno morajo na mesto starih priti nove vrednote.

To je čas nastajanja, doba novega rojstva, ki vedno in povsod pomeni bolečino. Zrno mora razpasti, da lahko požene mlada kal. Zrno ji da samo sebe v hrano.

Prav tako je z vsakim živim bitjem, tako je s človekom in s človeško družbo. Kadar kak rod ali kako razdobje opravi svojo nalogo, se mora nujno umakniti in dati prostora novemu.

To se stalno ponavlja v zgodovini. Videli smo umirati antiko (stari vek), ko je nastopil Kristus s svojimi nauki. To je bila morda največja revolucija, kar jih pozna zgodovina. V kakšnih bolečinah je umiral stari svet! S kolikšno žilavo trdnostjo so njegovi predstavniki branili svoje! Kri je tekla v potokih, ko so jeli nastopati privrženci novega nauka. Življenjepisi mučenikov nam o tem govore dovolj obširno in prepričevalno. In kakor so bili novi glasniki skraja le iz preprostih in siromašnih vrst, so vendar zmagali.

IDEJA ZMAGUJE

Vedno in povsod se namreč zgodi, da zmaga ideja. Poleg vidnega, zaznavnega sveta, poleg tega torej, čemur pravimo materija, obstoja še drug, miselni, idejni svet, to namreč, čemur pravimo duh. In ta drugi svet je močnejši mimo prvega. Zato ga ni mogoče premagati s surovo silo, ampak samo z močnejšo idejo. Krist je vprav v tistem trenutku zmagal, ko je umiral na križu. In njegovi privrženci so pridobili največ novih spoznavalcev tedaj, ko so krvaveli za Kristov nauk. Tako je vedno bilo in vedno bo

BORBA IDEJ

se razvija tudi danes. Na srečo doslej nismo neposredno v njej, vendar pa je vsakemu mislečemu človeku jasno, da bo zmaga tega ali onega sveta, ali pa razsulo obeh in rojstvo česa čisto novega tudi pri nas rodilo posledice. Glede tega ne smemo biti podobni staršem, ki ne priznavajo naravnega razvoja in naravnih pravic svojih otrok. Hočejo jih imeti nalik v škatlici, večne igračke svojih sanj, zgodil se pa vprav nasprotno. Taki otroci najprej zabredejo in padejo najbolj globoko.

Enako je z narodi. Ne deviška nedotaknjenost, ne sanjaštvo in fantastična (v usodo vdana) vera v višjo pomoč, ampak

ZRELO GLEDANJE

in trezno pojmovanje dogodkov in razvoja, združeno z odločnostjo in dejavnostjo, usposablja narode za življenje. Zato tudi v miru ne smemo živeti v nekakem »dolce far niente« (sladkem brezdelju), ampak moramo biti vedno na straži. Vse je treba videti, vse proučevati in spoznavati, vse prethetati in oceniti, da ne bomo v nobenem primeru ostali nepripravljeni. Dobro izvežban in dobro pripravljen plavač igraje premaga vrtnice, ki nespretnega pogoltnejo in ugonobe.

VREDNOST PRIJATELJA

ste morda že spoznali, ako ste bili kdaj v stiskah in težavah. Kaj je vreden dober svet, prijazna, pametna beseda, ako vas oplazi to ali ono gorje!

Vidite, danes je gorje zadelo ves svet. V velikanski borbi, kakršne še ne pomni človeštvo, napenjajo narodi svoje sile in se bore za obstoj. V trem trenju in vrvenju nastajajo zmede, lahko zavlada zbeganost. Človek tava kakor v temi in sam ne ve, kam bi stopil. Le majhen napačen ali nepreviden korak lahko pomeni smrt. Borba se z bojnih poljan prenaša v zračne višine, a boj se ne bije samo z bombami in granatami, temveč tudi z besedo, ki jo nevidni električni valovi prenašajo po vsem svetu. Omajati v nasprotniku vero vase, pridobiti čim več neudeleženih za svoje privržence ali jih vsaj toliko zrahljati, da ne preidejev nasprotnikov tabor, to je danes cilj propagande, ki jo opravlja radio vseh struj. Komu naj človek verjame? Kako naj razbere zrno resnice iz kupa reklamnih plev? Kdo je, ki mu smemo zaupati na pošteno besedo, kakor smo kmetje vajeni? Prijatelji,

KMETSKI LIST

vam je bil dolga leta zvest prijatelj in svetovalec. Govoril vam je v sreči in nesreči. Tudi tedaj, ko se je razvnel sedanji svetovni požar, vam je skušal »Kmetški list« v nepristranski luči pojasnjevati in razlagati vse dogodke. Kakor se je bilo marsikdaj težko znati v valovih, ki so butali in še butajo z raznih strani, smo vedno in dosledno skušali ohraniti mirno kri in svetovati tako, kakor smo po svoji vesti in prepričanju smatrali za dobro in pravilno.

Sami ste se o tem lahko prepričali, ako ste kdaj primerjali razne razburljive govore z našim pisanjem. Koliko gorja bi si bili lahko povzročili, ako bi brez vodnika — »Kmetškega lista« — nasedali lažnjivim vestem in se ravnali po njih!

MOČ TISKA

je neprecenljiva. Samo pogledajte in pomislite, kaj vsi drugi sloji in struje žrtvujejo za svoj tisk! Celo vsak vojskovodja po zmagi posveča poglavito pozornost tisku. Delo, ki ga je začel bojevnik na bojišču, nadaljuje in dokonča šele časnik.

Slovenski kmet ima en sam tednik, ki je ves in popolnoma njegov. Za »Kmetškim listom« ni bank ne kapitalističnih podjetij, ampak stoji za njim samo slovenski kmet. Zato je »Kmetški list« popolna last slovenskega kmeta.

Starši, ki ne skrbijo za svojega otroka, so pač malo vredni. Sloj, ki bi se danes ne brigal za svoj tisk, bi bil vedno zapostavljen in preziran.

Kje boste našli kmeta, ki bi hotel zaradi lastne brezbrčnosti biti ponižan in prevržen, ko vendar ve, da na kmetovih ramenih sloni svet!? Prav zato pa, ker to vemo, se bomo z vsemi močmi oklenili svojega zvestega in preizkušenega prijatelja in borca »Kmetškega lista«.

V vsako zavedno kmetško hišo »Kmetški list«! Od ust do ust, od znanca do znanca, od prijatelja do prijatelja mora iti glas: »Naroči, čitaj in v redu plačaj, Kmetški list!«

Kjer zneska ne zmore eden, se združite po dva ali trije in si naročite skupno »Kmetški list«. Premožnejši gospodarji pa naj pomislijo, da bi prenekateri njihov siromašen znanec rad čital »Kmetški list«, pa ne zmore naročnine. Ko tedaj hočete svoje delavce, ki so vam pomagali vse leto pri težkem kmetškem delu, za božič posebej nagraditi in jim s tem pokazati svoje priznanje, jim naročite »Kmetški list«. Vaš dosedanji dober delavec bo postal s tem še boljši, ker bo po listu povezan z vami v trdno kmetško skupnost.

Pa tudi vi, izobraženci z dežele, ki živite v mestu: ali vršite svojo dolžnost? Ali se zavedate, da ste se šolali na račun trdih kmetških žuljev?

Kaj vračate vasi za ljubezen in požrtvovalnost, ki vam jo je dolga leta tako nesebično izkazovala?

Morda imate na kmetih brata ali sestro, sorodnika ali dobrega znanca, ki živi v tesnih razmerah. Bog ve, kako si želi izobrazbe in razgledanosti, pa mu razmere ne dovoljujejo, da bi si utrgal 30 dinarjev za »Kmetški list«! Dolžnost vseh, za katerih izobrazbo je vas žrtvovala težke tisočake, je sedaj, da ji to vračajo vsaj po 30 din na leto s tem, da temu ali onemu na kmetih, ki sam tega ne zmore, naroče »Kmetški list«. Stori bodo plemenito delo in s tem tudi sami sebi pomagali. Kajti zdrava in prosvitljena vas pomeni zdrav narod!

Odprite torej vrata na stečaj, odprite srca, da bo z novim letom pod vsak kmetški krov lahko prišel kmetov najboljši zaveznik, njegov zvesti prijatelj — »Kmetški list«!

Dve sliki iz letalskih bojov in njihovih posledic bombardirana mesta

■ **Dotok zlata v Ameriko.** Iz inozemstva se dotok zlata v Ameriko nadaljuje. Vrednost zlata, ki je prispelo do sedaj v Zedinjene države znaša 21.244 milijonov dolarjev ali 1000 milijard din. Od avgusta se je dvignil dotok za 331 milijonov dolarjev.

■ **Sladkor v Italiji.** S prihodnjim mesecem bodo pričeli deliti ljudem po 600 gramov sladkorja na mesec. Dosedaj je znašala porcija sladkorja mesečno 500 gramov ali pol kile na mesec za osebo.

Doma in drugod

NAŠ KRALJ V SAMOSTANU ŽIČI

Naš mladi kralj potuje po Jugoslaviji in obiskuje razne zgodovinske in znamenite kraje, se seznaja z narodom in proučuje razmere, ki vladajo v teh krajih. Pretekli teden je obiskal velike letalske tovarne v Kraljevem in si ogledal vse tovarniške naprave. Od tam se je odpeljal s svojim spremstvom v znameniti samostan Žiči, kjer ga je sprejel vladika dr. Nikolaj z vsemi redovniki.

Nj. Vel. kralj si je ogledal tudi Kragujevac, Povsod, kamor je prišel naš mladi kralj, se je zbrala k sprejemu velika množica naroda, ki ga je navdušeno pozdravljala.

ZUNANJA POLITIKA JUGOSLAVIJE

V Nišu se je vršila seja banovinskega odbora vladine stranke. Na tej seji je govoril tudi predsednik vlade, ki je v svojem govoru opisal tudi mednarodni položaj Jugoslavije in med drugim dejal:

Dolžnost kr. vlade je bila, da v teh vihar-
nih dneh ohranimo naši državi mir. Ljudstvo
neprestano sprašuje: »Ai bomo ostali v miru?«
Temu vprašanju, ki nam ga postavljajo po
vsej državi, posvečamo največjo pozornost.
Hvala bogu, dogodki so se zdaj prilično izkri-
stalizirali. Mi imamo danes jasen mednarodni
položaj. Naš položaj je danes tak, da mora-
mo svojo zunanjo politiko še dalje voditi v
istih smereh, kakor smo jo danes, t. j., da se
varujemo vsake pustolovščine in vsega, kar bi
nas moglo spraviti iz mirnega stanja, v kate-
rem živimo. Zato smo pazili in pazimo na
to, da z našimi sosedi ohranimo dobre in pri-
jateljske odnose na način, ki je najboljši,
t. j. da storimo vse, da se naši gospodarski
in drugi odnosi z njimi v ničemer ne spre-
mene, z ničemer ne skale, ker se v tem smi-
slu tudi njihovi interesi v celoti ujemajo z na-
šimi.

To je potrebno ne samo zaradi ohranitve
prijateljskih sosedstvenih odnosov, temveč
tudi zaradi tega, ker je vse naše gospodarsko
življenje, vsa naša nacionalna proizvodnja na-
vezana na velika tržišča naših sosedov. Naša
dolžnost je bila tudi z vsemi silami delati na
to, da se duhovna edinstvo našega naroda čim
bolj okrepi. Narod, ki hoče živeti neodvisno,
svobodno in mirno, mora biti duhovno zedi-
njen. Moralna edinstvo vsega našega naroda
je prvi pogoj za to, in v tej smeri smo storili
mnogo.

VOJAŠKE DELOVNE EDINICE

Ministrski svet je izdal na predlog vojne-
ga ministra uredbo, odrediti v pripravnem, mo-
bilne mali vojnem stanju pozive posameznih
obveznikov pomožne vojske v službo, ne glede
na njihov vojni razpored. Iz njih se lahko se-
stavijo delovne edinice, katerih ustrojstvo bo
določeno s posebnim pravilnikom. V te delovne
edinice se bodo mogli pozivljati tudi obvezniki
vojne sile pod enakimi pogoji. Za obveznike
teh delovnih edinic veljajo odredbe o disciplin-
ski in kazenski odgovornosti, ki veljajo za voj-
ne obveznike.

REORGANIZACIJA SELJAČKE ZAŠČITE

Vodstvo HSS je izdelalo nov pravilnik za
organizacijo hrvatske seljačke zaščite. Nova
pravila določajo, da sta obe organizaciji nepo-
sredno podrejeni predsedstvu HSS. Vrhovni
poveljnik obeh organizacij je dr. Vl. Maček.
Njega nadomeščajo podpredsedniki stranke po
vrstnem redu. Vrhovni poveljnik postavlja sre-
ske poveljnike.

Pravico upravljanja Hrvatsko seljačko in
meščansko zaščito bo imel v bodoče samo dr.
Vl. Maček. Uporabljati se sme samo v izrednih
prilikah, če ne bi mogle javne oblasti pravo-

časno in uspešno zavarovati red in zakonitost
in varnost.

Reorganizacija je morala biti izvršena za-
radi čestega samovoljnega nastopanja seljačke
zaščite in njenih izpadov iz čisto osebnih inte-
resov nekaterih voditeljev zaščite. Takemu po-
četju, ki je naletelo na oster odpor v javnosti,
je sedaj napravljen konec.

DRAGINJSKE DOKLADE ZA UPOKOJENE DUHOVNIKE

Na predlog finančnega ministra je mini-
strski svet izdal uredbo, ki spreminja, odnosno
izpopolnjuje čl. 11. uredbe o draginjskih do-
kladah duhovnikov vseh veroizpovedi. Uredba
določa, da dobe upokojeni, odsluženi ali za
službo nesposobni duhovniki in duhovniške
vdove, ki nimajo drugega imetja ali zaslužka
kakršne koli vrste, mesečno doklado po 300 din
v 1., po 2500 v 2. in 1500 din v 3. draginjskem
razredu. Draginjski razred se določa po čl. 26.
uradniškega zakona. Pod dohodki od imetja,
odnosno od kake osebnosti službe se smatrajo oni,
kakor jih navaja zakon o neposrednih davkih
pod dohodke, ki se upoštevajo za davčno os-
novo.

NESREČA POTNIŠKEGA LETALA

Blizu Borova se je pretekli teden ponesre-
čilo potniško letalo, ki obratuje med Beogra-
dom in Zagrebom. Do Borovega je letalo srečno
privozilo in pristalo. Takoj po vzletu na leta-
lišču v Borovem pa je z višine 100 m tresčilo
na tla in se popolnoma razbilo. Pri padcu se
je letalo preklalo na dvoje. V prvem delu so
bili vsi potniki in trije možje posadke mrtvi, do-
čim so ostali potniki v drugem delu letala ži-
vi, čeprav vsi težje ranjeni. Mrtvih je bilo se-
dem oseb. Vzrok nesreče, ki je že druga letos
ni znan. Saj še ni pozabljena silna nesreča po-
tniškega letala na Velebitu, kjer so postali žrtve
katastrofe vsi potniki z znanim pilotom Stri-
ževskim.

CENE ZA JEDILNO OLJE

Urad za kontrolo cen je predpisal nasled-
nje cene za jedilno olje: Trgovci na debelo
izračunavajo svojo prodajno ceno na osnovi
tele kalkulacije: 1. Cena franko vsaka razkla-
dna stanica v državi vključeno od za 200 kg
in 5% davek na poslovni promet znaša 20.79
din. 2. K temu se prištejejo efektivni stroški
prevoza od postaje do astnega skladišča in 3.
trošarina in občinska davščina. Na tako ugo-
tovljeno efektivno nabavno ceno se sme pri-
biti največ 5% bruto zaslužka. Izračunjena ce-
na se ne sme zaokrožiti navzgor. Trgovci na
debelo smejo olje prodajati po tako izraču-
njeni ceni takoj — dolžni so pa istočasno po-
slati gornjo kalkulacijo (na predpisani tiskovi-
ni v 2 izvodih) kraljevski banski upravi —
referatu za kontrolo cen v Ljubljani v pregled
in odobritev. V dokaz pod 2) in 3) kalkulacije
navedenih stroškov morajo priložiti lužbeno
potrdilo občine ali sreskega načelstva, da ti
stroški ustrezajo dejanskim razmeram. Banska
uprava bo v roku 3 dni te prijave kontrolirala
in kalkulacije popravila ali pa odobrila. Trgov-
ci na debelo iz dravske banovine smejo na-
baviti olje iz tvornic samo preko Prehranje-
valnega zavoda v Ljubljani, Knafljeva ulica 9.
Trgovci na debelo smejo detajlistom prodajati
olje samo po na spredaj navedeni način ugo-
tovljeni ceni vključno sod za 200 kg.

NEČLOVEŠKO RAVNANJE Z OTROKOM

Že zadnjič smo poročali o neopustnem
ravnanju z nekim preužitkarjem na Štajer-
skem, kjer so ga porinili med krave in svinje
v hlev. Temu nečloveškemu početju z onemo-
glim starcem je napravilo konec orožništvo.

Sedaj so odkrili sličen slučaj, ko so imeli
v svinjaku zaprto pohabljenega in onemoglo žen-
sko. V vasi Sv. Štefan pri Trebnjem se je to
zgodilo. Pri Omahnovih so imeli hčerko, ki je v
osmem letu zbolela za škrlatinko. Bolezen ji
je pustila težke posledice. Imela je skrivljene
roke in noge. Postala je slaboumna. Dokler je
živela mati, je za revše skrbela, po njeni smrti
pa so bolnico zaprli v svinjak, kjer so jo orož-
niki te dni našli vso sestraddano in po vsem
telesu ranjeno in objedno od mrčesa.

MESARSKO KLANJE MED FANTI

Pri sv. Ani v Slov. goricah so imeli gasil-
sko veselico v nedeljo 20. oktobra. Na veselico
je prišlo veliko mladine tudi iz sosednih vasi.
Večja skupina fantov je prišla iz Marije Snež-
ne. Pili so mnogo in kmalu se je vnel med fan-
ti prepir in pretep s koli, sekirami in noži, ki
je končal v splošnem pokolju. Eden izmed
fantov je obležal mrtev, več pa jih je težje in
lažje ranjenih. Vzgoja — vzgoja.

JESENOVE SADIKE

PRODA vsako množino graščina
Boštanj, pošta Boštanj.

Zgoraj: Stanovanjska hiša po zračnem napadu.
Spodaj: Na vsakem koraku razdejanje. Bombar-
diranje zasebnih hiš ima namen omajati moralo
civilnega prebivalstva

Kaj se godi po svetu

RUSIJA NA DONAVSKI KONFERENCI

V ponedeljek je pričela v Bukarešti konferenca delegatov Nemčije, Italije, Rusije in Rumunije, ki pretresa vprašanja o prometu na reki Donavi. Dosedanji odbor za uravnavanje rečnega prometa po Donavi, v katerem sta bili tudi Anglija in Francija je bil razpuščen in mesto njega ustanavlja Nemčija nov odbor, v katerega je povabila tudi Rusijo, ki meji po priključitvi Besarabije na Donavo.

Ameriške vesti poročajo, da bodo pri tej priliki poskušali zvedeti Nemci in Italijani za rusko stališče v slučaju prehoda nemške vojske skozi Turčijo v Malo Azijo.

Večja skupina italijanskih letal se je udeležila pretekli teden napadov na London in na južno angleško obalo.

ARETACIJA POLJAKOV V RUMUNIJ

Po porazu Poljske je pribežalo v Rumunijo na stotisoče beguncev, med katerimi je bila med prvimi vlada in vrhovni poveljnik vojske Rydz-Smigli. Rumunske oblasti so poljske begunce internirale, ali jim odredile prisilna bivališča. Nekateri člani vlade so večkrat poskušali ubežati a se jim beg ni posrečil. Tako je te dni prišla policija na begu bivšega poljskega zunanjega ministra Becka, in ga zaprla. V poljskih taboriščih so odkrili tajne radio oddajne postaje in obsežno špijonažo v korist Anglije. Rumunske oblasti so zaprle okrog 7000 Poljakov v Bukarešti. Aretiran je bil tudi bivši vrhovni poveljnik poljske vojske Rydz-Smigli.

KAJ ZANIMA TA ČAS ROOSEVELTA?

Predsednik Združenih držav Roosevelt se je te dni neprestano posvetoval z zunanjim ministrom Hullom in drugimi vodilnimi ameriški politiki.

Predsednika Roosevelta zanimajo v prvi vrsti sledeči mednarodni dogodki:

Dogodki v Španiji v zvezi s sestankom kancelarja Hitlerja z generalom Francosom.

Vprašanje usode francoskega vojnega brodomstva in razvoj nemško francoskih odnosov, kolikor bi mogli vplivati na položaj francoskih kolonij v Ameriki.

Položaj v Grčiji in na Srednjem vzhodu.

Položaj na Daljnem vzhodu, zlasti po morebitnem sporazumu med Rusijo in Japonsko.

Ameriška vlada se pripravlja za vsak slučaj na obrambo svojih interesov, ako bi v zgoraj navedenih slučajih prišlo do nenadnih dogodkov.

LOČNIŠKA DOLINA

Kdor je imel kdaj kaj opravka v naši dolini, napravil izlet na Obrtniški dom, Osojnik, Sv. Katarino, Grmado, ali Tošč, ta se je moral jeziti na silno zanemarjeno občinsko pot. Največ kvare je cesta doživela ob strahoviti povodnji l. 1924. in 26. Prosili in moledovali smo skoro celo leto predno je bila cesta popravljena. Šele podžupan g. Sešek se je zavzel in nam ceto popravil. Toda ne vso, kajti prišle so volitve in občino je prevzela druga uprava, ki ni znala samostojno misliti in tudi ne delati.

Le župan je bil mož na mestu, ki ni hotel poznati pri svojem uradovanju strankarije. Našo ločniško pot je popravil.

Čast in priznanje županu, čeprav ni naš. Ljudje in živali so se mu smilile, ki so po ločniški poti vozili in jo je popravil. Dobro je storil obubožanim in revnim.

Ščira.

■ **Preklicane dobave.** Ameriški zunanji minister Hull je izjavil, da Zedinjene države v bodoče ne bodo dobavljale več letal Siamu. Siam je pričel podpirati težnje Japoncev v In-

dokini in je pripravljen na razdelitev te francoske kolonije, čemur se protivijo Američani.

■ V severni Finski so se pojavili v velikih trumah volkovi, ki ogrožajo kmetijska naselja.

■ Rumunski diktator general Antonescu bo obiskal Rim, kamor ga je povabil osebno Mussolini.

■ Bivši rumunski kralj Karol je poskušal oditi iz Španije v Ameriko z gospo Lupescu. Španske oblasti mu niso hotele dati dovoljenja za odhod in so ga postavile pod policijsko nadzorstvo. Rumunska vlada zahteva izročitev ge. Lupescu, ki jo dolže raznih prestopkov proti interesom rumunske države.

Vojaška godba zopet igra v Parizu

Okrog Dakaria

Francoski Dakar! Najzapadnejše afriško mesto in eno največjih utrjenih vojnih pristanišč. O francoskem junijskem zlomu smo mnogo brali o tem kolonialnem mestu. Vodja francoskega Narodnega odbora v Londonu, general de Gaulle, ga je s pomočjo velikobritanskega vojnega brodomstva skušal zavzeti. Da pa se mu to ni posrečilo, gre glavna zasluga francoskemu admiralu Durlanu, ki je v začetku prejšnjega desetletja dal pobudo za čim mogočnejšo utrditev Dakaria.

Kaj je Dakar? To je pristaniško mesto, ki leži na najzapadnejši točki francoske Zahodne Afrike. Še pred 80 leti je bila tam, kjer stoji danes Dakar, le pustinja. V bližini je rt Cap Verd (Zeleni rt), nedaleč od obale pa se razprostirajo Kapverdski otoki. Ozemeljsko zaledje Dakaria tvori razsežna pokrajina Senegalija, ki jo sestavljata dve kolonijski ozemlji, namreč Senegal in Gambija, v smeri proti Maroku pa leži dežela Mavretanija, kjer je domovina mohamedanskih osvajalcev Španije Mavrov.

Obala Senegalije, ki je najstarejša francoska kolonija (guverner biva v Dakaru), je bila že od nekdaj bogata na zlatu, slonovini in drugih sličnih stvari. Zato je mnoge pustolovce — morjeplovce silno zamikalo sem. Še posebej pa moramo poudariti glavno trgovsko panogo tistih časov (15. in 16. stol) — trgovino s sužnji. Z dakarskega obobalja so surovi lovci na sužnje vdirali v notranjost Senegalije in si tam nabirali sužnje, katere so s pristanišč okrog Dakaria vozili po vsem svetu, posebno pa v Ameriko, kjer so jih kapitalistični plantažniki uporabljali kot brezplačne in brezpravne delavce na svojih razsežnih plantažah. — Poleg tega so okoli senegalskih obrežij stalno križarili gusarji, ki so oropavali

razne trgovske ladje in plen prodajali po vsem svetu. Torej so bili gusarji in lovci na sužnje skoraj edini naseljenci senegalskih obal. Trgovini s sužnji in gusarstvu je naredila konec šele francoska revolucija 1789. leta.

Ne smemo misliti, da je bila de Gaullova borba za Dakar prva v zgodovini tega senegalskega mesta. Gospostvo nad Dakarem in Senegalijo so si poleg sedanjih gospodarjev Francozov lastili precej časa Angleži, leta 1817. pa je dokončno (?) padel pod francosko oblast. Angleži so si v tem delu Afrike obdržali zgolj del Gambije, Portugalci pa so dobili kos Gvineje.

Dakar je glede podnebja zdravo mesto. Senegalija, ki je dobila svoje ime po reki Senegalu, meri 192.000 km², najgostejše pa je naseljena v področjih zgoraj omenjene reke. Dakar je moderno mesto, zgrajeno po strogo urbanističnih principih. Tudi so tam najmočnejše in najboljše trdnjave v Afriki. Dakar se ponaša s sijajnimi aerodromi in z odličnimi obalskimi topovskimi baterijami vseh mogočih kalibrov.

Da je postal Dakar takšno trdnjavsko mesto gre glavna zasluga že omenjenemu admiralu Durlanu, komandantu celotne francoske bojne mornarice. Ta je pričel l. 1930. forsirati, da se Dakar vsled svojega odličnega strateškega položaja kar najbolj utrdi, s čimer naj postane izvrstno pomorsko in aviacijsko oporišče. Sam Darlan se je mnogo voziral okrog senegalskih obal, to pa zato, da je lahko preštudiral najrazličnejše možnosti, ki se tičejo strateškega značaja Dakaria.

Iz Dakaria pelje v notranjost francoske Afrike 1500 km dolga železniška proga, obenem pa je Dakar izhodna točka takozvane transmanvretanske poti, ki gre od Dakaria do Makareša. Ta pot je dolga 3500 km in je bila dograjena z vsakovrstnimi težkimi mukami. Izklesati jo je bilo treba večidel v živo skalo, delavce in pošiljke

zalog in materijala pa so neprestano ogrožali in napadali divji Mavretanci. Delo je v veliki meri oviral tudi znani in strašni pušcavski veter samun, ki je stalno zasoval dele že dograjene poti. Delavci so bili večinoma vojaki. Vsled veličine v svoji zasnovi in izpeljavi so to velepot krstili za Imperialno pot. To je tudi upravičeno in zaslužno ime, kajti Dakar s svojimi prometnimi zvezami z afriškim kontinentom kaj lahko klubuje vsakršni blokadi. Zato tudi se je nameravala Reynaudova vojna vlada še tik pred junijskim zlomom iz domačinske Francije preseliti v Afriko in od tam nadaljevati vojno proti Nemčiji. To ji je preprečila vlada maršala Petaina, ki je nenadno in nenadejano zaprosila Nemce in Italijane za premirje. Daladier in Reynaud sta nameravala v Dakaru zgraditi tudi samostojno obratujoče vojne tvornice.

Po opisanem je torej Dakar močno orožje. Tega se je paval in se še zaveda v prvi vrsti vprav general de Gaulle. Zato ga je skušal zasedi. Vzroki so pri tej akciji globji kot bi marsikdo mislil. Če bi de Gaulle z zadevo okrog Dakaria uspel, bi bila tega silno vesela poleg Londona tudi USA, ki neomajno stoji ob strani protidesničarske Anglije. Črta Dakar—Amerika bi bila namreč velike strateške važnosti v slučaju, da bi zabredla še USA v sredo svetovnega požara. Tega sta se zavedala Daladier in Reynaud, kajti preko utrjenega Dakaria bi USA z lahkoto podpirala eventualno afriško francosko vlado.

General de Gaulle ni uspel tudi zato ker je podcenjeval moralo in moč posadk v dakarskih utrdbah. Vedeti je namreč treba, da so Senegalci med najboljšimi vojaki na svetu.

**Čitajte in naročajte
»KMETSKI LIST«!**

Iz naših krajev

× **Prijave smrekovega žamanja.** Direkcija za zunanjo trgovino v Beogradu poziva ponovno vse izvoznike lesa in žagarje, da ji pošljejo brzojavno ponudbe za odpadke pri žaganju smrekovega lesa z navedbo razpoložljivih količin in prodajnih cen franko nakladalna postaja. Navede naj se, koliko blaga bodo imeli na razpolago v prihodnjih dveh mesecih. Direkcija polaga važnost na to, da dobi ponudbe tudi od najmanjših žag, ki imajo na razpolago katerekoli količine. Ako bi taki mali žagarji ne imeli na razpolago toliko blaga, da bi mogli ponuditi cel vagon, priporoča direkcija, da se po dva ali trije žagarji združijo in stavijo skupno ponudbo. Na to v prav posebni meri opozarjamo lastnike malih žag.

× **Te dni je odšla prva pošiljka blaga iz Jugoslavije v Rusijo.** Rusko trgovinsko zastopstvo je nakupilo v Jugoslaviji večjo količino tanina. V kratkem bodo odposlane še druge pošiljke v Rusijo. Gre za rudnino ferosilicija. Rusi se zanimajo tudi za svinjsko mast.

× **Pretekli teden se je pojavilo več močnih potresnih sunkov,** ki so jih najbolj občutili v Rumuniji, Južni Srbiji in Bolgariji.

× **Skozi Zagreb se je prepeljalo že nad 70 tisoč Besarabskih Nemcev.** Vsak dan pasira zagrebško postajo 5 vlakov. Prepeljanih bo še nadaljnjih 50.000 Besarabskih preseljencev, ki jih bodo nastanili v okolici Gradca in na Koroškem preko zime, nakar se bodo dokončno naselili v sudetskih krajih, v Zapadni Prusiji in Poljskem koridoru.

× **V Selnici ob Dravi je uničil požar gospodarska poslopja in skladišča lesa** veleposestniku Alojzu Škerbinku. Škoda znaša okrog 300 tisoč din. Domnevajo, da je ogenj podtaknila zlobna roka.

× **V Zalem logu pri Železnikih se je pripetila huda nesreča,** katere žrtev je postal posestnik Jernej Kenda. Mladi gospodar je oral s parom konj. Pi obračunanju ga je konj udaril s kopitom v prsa tako močno, da se je mož zgrudil mrtev na tla. Pokojnik zapušča štiri nedoljetne otroke in ženo.

× **V Sarajevu se je osnoval pripravljalni odbor za ustanovitev društva prijateljev Sovjetske Rusije.** Prijavo za potrditev društva je podpisalo večje število uglednih mož, med njimi tudi dva sodnika in nekaj višjih uradnikov žel. direkcije ter banovinski prosvetni inšpektor.

× **Prva avtomobilska tovarna v Jugoslaviji** je bila te dni otvorjena na Rakovici pri Beogradu. Tovarna bo izdelovala avtomobile vrste »Praga«.

× **Dve mladi žrtvi.** V gozdu nad Želimljami so našli pretekli teden dvoje mladih trupel, ki sta ležala že več kot mesec dni izpostavljeni živalim in mrčesu. Moški je bil brez glave, ženska pa je imela ves obraz razjeden od mrčesa. Iz pisem, ki so jih našli blizu trupel so ugotovili njuna imena. Moški je bil Franjo Novak, 33 letni uradnik, ženska pa Gizela Benčičeva, 23 letno dekle, oba iz Ljubljane. Odšla sta prostovoljno v smrt, ker so nastopile neke zapreke za njuno poroko.

× **V Banja Luki je policija aretirala nad 20 oseb,** ki so bili osumljeni roparskega uboja cele družine trgovca Poljakona. Kljub mnogim znakom pa še niso mogli najti pravega zločinca.

× **V Srbiji so aretirali orožniki zloglasnega hajduka Draža Gligorijevića,** ki ima na vesti najmanj sedem človeških žrtev in nešteto vlovov. Gligorijević je dolgo vrsto let hajdukoval z najopasnejšim hajdukom Babejićem, dokler se nista neko noč sprla in je Draža ubil svojega Hajduškega tovariša. Od tedaj je Gligorijević hajdukoval sam in se skrival po gozdovih in pri svojih pomagačih po vaseh, s ka-

terimi je delil plen. Orožništvo je aretiralo nad 120 hajdukovih pajdašev. Med njimi so ugledni trgovci in bivši narodni poslanci.

× **Tatu so ubili.** Na cesti pri Bački Topoli so našli ubitega tatu Adama Katona.

× **Dobil je stavo in umrl.** Čevljarški mojster Franjo Vadas iz Merkatovca je obiskal kmeta Martina Bokala, ki je kuhal žganje. Vadas je stavil s kmetom, da bo v treh urah popil zelenko žganja za 500 din. Udarila sta v roke in Vadas je pil in stavo dobil. Toda ko je napravil zadnji požirek, se je zgrudil in umrl.

× **Zagrebska policija je odkrila tajno tiskarno »Medjugorac«,** v kateri so se tiskali razni frankovski letaki, ki so silno napadali

vodstvo HSS in posameznim članom stranke nega vodstva očitali korupcijo, naštevati njihove dohodke itd. Lastniki tiskarne in nekaj drugih oseb je bilo aretiranih.

× **Eksplodizija v mlinu.** V mlinu Josipa Kelerja blizu Petrograda je eksplodirala bomba s stisnjenim kisikom. Porušila je vso zgradbo in ubila dve osebi.

× **»Rožanci« ali »Orli«.** Fantovski odseki iščejo za svojo organizacijo novo ime. Nekateri predlagajo naziv »Rožanci«, drugi mislijo, da naj se fantovski odseki povrnejo na staro ime »Orel«. Teh je največ, drugi pa zopet predlagajo naziv »Kižarji«. Nedavni občni zbor o tem vprašanju ni razpravljajal.

O strelnem orožju

O artileriji smo govorili že v podlistku o daljnostrelnih topovih. V tem kratkem sestavku hočemo našim čitateljem opisati postanek in razvoj artilerije prav do dandanašnjih dni. Da so poznali artilerijske principe že Rimljani in Aleksander Veliki, smo že v zgoraj omenjenem članku povedali. Bilo je to še takrat, ko človeštvo smodnika ni poznalo. Smodnik so iznašli že v davni Kitajci, ki pa jim še na misel ni padlo, da bi se ta črni prah lahko uporabljal v vojaške ali kake druge podobne namene. Smodnik je bil tedaj le pripomoček pri svečanostih in veselicah. Kitajci so ga rabili pri ognjemetu. Oni, ki so pričeli uporabljati smodnik v zvezi z orožjem so bili Indijci in Arabci. V Leningradu se hrani še danes v nekem sovjetskem muzeju prav stara listina, pisana v arabščini, ki se nanaša na 13. stoletje in govori o »modfi«, t. j. o leseni, kasneje pa kovinasti cevi, v katero se devlje »bondok« ali po naše oreh. Da je bilo možno ta oreh izstreliti, je vseboval naboj 20 drahem (utež) solitra, 2 drahmi lesnega oglja in 1½ drahme žvepla. — V Evropo so zanesli strelno orožje Mavri, potomci mohamedanskih osvajačev Španije in sicer konec 12. in sredi 13. stoletja. Eden največjih osvojevalcev islama je bil vojskovodja Tarik, ki je l. 711. pri današnji angleški trdnjavi Gibraltar prepeljal preko 14 km širokega gibraltarskega preliva na špansko ozemlje svoje arabske osvojevalne čete. Zato se ta skala imenuje po njem Tarikova skala. (Iz arabščine *Džebel al Tarik*). Tudi sicer v španskem zemljepisnem imenoslovju zasledimo v španščini preobražena arabska imena. Tako ima celo glavna španska reka *Guadalquivir* arabsko podlago: wadi pomeni arabsko strugo iz veletok l-kebir pa tudi veliko reko. Vse to smo povedali zato, da poudarimo, da je v Evropo prišlo strelno orožje z vzhoda. Zanesljivo je dognano, da o bili pri obleganju španskega mesta Kordova leta 1280. prvič v evropski zgodovini v vojno tehniko privzeti topovi. — Od Špancev, ki so dobili topove, to novo orožje, iz arabskih rok, so si topove omislili tudi drugi narodi. Tako je bila vojna artilerija. Od ostalih evropskih narodov, razen Španca, nam zgodovina artilerije pripoveduje, da so se topov l. 1328. posluževali Litvanci v borbah proti osvojevalskim Tatarom. — Rusi so sprejeli v svojo vojsko artilerijo že l. 1389., po ostali Evropi pa se je artilerija uveljavila nekoliko kasneje.

Prvo ognjeno orožje je bilo »arkebuza« (arc dolga, buza je cev, primerjaj slovenski izraz puška!) V prvih časih je šlo z artilerijo precej težko. Pri streljanju je topovsko cev namreč večkrat razneslo. Tako je top ubil več lastnih ljudi kot sovražnih. Polagoma so se topovi izboljšavali in to posebno po zaslugi izdelovalcev topov. To so bili možje, ki so se skoraj celo življenje pečali z izdelavo topov in študirali, kako bi topove in način streljanja

izboljšali. Seveda so svoje izsledke in svoj način izdelovanja skrbno skrivali in te tajnosti zaupavali vedno le svojim potomcem in naslednikom. V drugi polovici 15. stoletja je napredovala tehnika izdelave ter obdelave železa in brona. Upostavljene so bile boljše in moderne metode. Zato je postala tudi artilerija boljša in učinkovitejša. — Topovi so imeli posebno velik pomen za mnoge, ki so izdelavo in kupovanje topov monopolizirali in tako postali nad morebitnimi upornimi plemiči vsemogočni, kajti poslednji si topov niti nabaviti ni smel, če pa se je kralju uprl, mu ni nič več kot nekaj prej pomagalo, da se je zaprl v svoj skalnati grad, ker mu je kraljeva artilerija s svojim topništvom prej neprodorno grajsko obzidje lahko popolnoma razbila. Posebno francoskima kraljema Ludoviku XI. in Karlu VIII. ter nemškemu vladarju Karlu V. je bila artilerija močno vladarsko sredstvo.

Nekako v začetku 15. stoletja je bila izumljena prababica današnje puške — mušketa. Ze v 15. stoletju je bilo 10 do 15% pešadije oborožene z mušketami.

V srednjeveškem mestu so izdelovalci topov imeli svoja stanovanjska združenja, tako zvane *estate*, ki imajo tudi mnogo zaslug pri rastu in izboljševanju artilerije. — Najznamenitejši topničarji so bili: italijanski matematik Tartaglia, ki je dal temelje novi artilerijski znanosti *balistiki*, Nemec Hartman, fizik in mehanik iz Nürnberga, ki je l. 1540. na podlagi Tartaglih izsledkov sestavil poebno, tako zvano artilerijsko lestvico, katera določuje sorazmerje med kalibrom in težino topovskega zrna. Artilerijci, ki so že dalje časa premišljevali, kako bi dali izstrelku večjo učinkovitost, so bili vsi navdušeni ko je sredi 15. stoletja knez Rimini Malatesto izumil granato, t. j. kroglo, ki se tedaj, ko prileti na trdo podlago, razleti. Granata je bila takrat ravno tako kot danes votla in pogrnjena s smodnikom ter je gorljive predmete lahko tudi zažgala. Koncem 16. stoletja zaznavamo pri artileriji novo pridobitev. To je bila *karteča*, ki so jo topničarji uporabljali zlasti pri oblegah utrjenih mest in trdnjav.

Skoraj istočasno kot karteča se je pričela uveljavljati še strelna novost. To je bila *pištola* (pistolet), ki je dobila svoje ime po italijanskem mestu *Pistoia*, kjer je bilo to orožje prvič izdelano. Pištola je nekaj drugega kot revolver. *Revolver* je kratko ročno orožje, ki ima takozvani bobenček, kateri vsebuje več kot štiri patrone in se pri streljavi vrti (latinsko: revobo — ponovno se zavrtim). Pištola je prišla posebno v poštev pri konjenici ker je bila bolj pripravna kot puška.

Prvi znatnejši korak naprej so naredili Francozi, ki so na podlagi vojnih in tehničnih izkustev natančneje opredelili sistem artilerije. L. 1572. je prvič na svetu izšel natančen popis topa, metode streljanja in razvrstitve

Novo vojno ozemlje, ki je nastalo z vstopom Grčije v vojno na južnem Balkanu. Italijanske čete prodirajo v dveh smereh. Ena kolona ima za cilj Solun, druga pa mesto Janina v severni Grčiji, kjer je prebivalstvo močno pomešano z Albanci. Ves teren novega bojišča je prevečen z gorskimi grebeni, katerih najvišji vrhovi dosega višino blizu 3000 m. Ozemlje, na katerem se razvija nova vojna, ni lahko in bo morala ofenzivna armada prestati velike napore, ako bo hotela premagati naravne gorske ovire

artilnerijskih ved. Iz teh časov izvirajo tudi prvi priročniki za artilerjce.

Granat radi nepraktično izdelanih topovskih cevi še ni bilo mogoče v taki meri in uspešneje uporabljati. Zato je bila izumljena ročna bomba, ki je bila vzrok, da so se osnovali posebni pešadijski oddelki, nazvani *grenadirji*. Ti so zlasti uporabljali ročne bombe.

Sijajna praksa za artilerijo in sploh za strelno orožje je bila tridesetletna vojna, ki je nudila mnogo prilike, da so vojaški strokovnjaki spoznali razne hibe strelnih priprav in jih kušali odpraviti oz. strelno orožje ter tehniko streljanja izboljšati. Mnogo zaslug pri tem so si pridobili Švedi, ki so postali pod Gustavom Adolfom prvi artilnerijski taktiki. Švedi so bili prvi, ki so svojo artilerijo razdelili na baterije. Tudi so se švedski topničarji prvi na svetu trudili, da za razbijanje poljskih utrdb uvedejo v artilerijo *havbice* in *mortirke*. Mortirke so bili topovi do kalibra 12, havbice pa do kalibra 22 cm. Večji kalibri so se takisto nazivali topovi.

Tridesetletna vojna je dala topovom poleg drugega tudi *lafeto*. Prvi so jo uvedli Švedi. Izumljene so bile že prve *patrone*, t. j. krogla in naboj skupaj v eni stročnici.

Prva, ki sta taktiko artilerije organizirala v današnjem smislu besede, sta bila Francoza *Boban* in njegov pomočnik *Valiere*. Ta dva sta prva obdelala metodo artilnerijskih napadov na najrazličnejše vojaške postojanke. Mnogo zaslug za artilerijo so si pridobili tudi *Galileo Galilei*, njegov učenec *Toriceli*, *Belidor* in *Newton Tsoc*, ki je odkril zakone o odporu zraka na skozi ozračje leteča telesa. *Blondel* je l. 1699 napisal knjigo »Tehnika metanja bomb«. Sestavil jo je na podlagi mnogih izkušenj. Eden najboljših artilnerijskih strokovnjakov je bil tudi Francoz *Gribanbald*. Na podlagi rezultatov njegovih raziskovanj se je francoska artilerija tolikanj dvignila, da si je pridobila ime »kraljica bojišča«. Ravno radi svoje odlične artilerije je francoski cesar *Napoleon I.*, ki je bil po poklicu topničarski oficir, zmagal pri *Austerlitzu*, a v Španiji pri *Torez Berdazu* in pri *Waterloou* bitko ravno radi nezadostno usposobljene in nepravilne artilerije — izgubil. Prav pri Napoleonu imamo si-

jajen primer, kaj pomeni artilerija. Bonaparte je pri bitki pri Toulonu kot izboren artilerist premagal burbonske rojaliste in se zaradi tega povzpela na visoka mesta francoske republike in končno na cesarski prestol. Topništvo mu je poleg dobre strategije prineslo tudi večino svetovno znanih zmag. Kot je zgoraj povedano, pa je strla Napoleona slaba artilerija.

Zahvala za izboljšanje izdelave topov gre v prvi vrsti iznajdbi strojev za izdelavo topov in municije. Prvi takšen stroj je v 18. stoletju skonstruiral neki angleški strokovnjak v mehanični stroki. Več drugih priprav za izdelovanje topov datira iz istega stoletja. Toda znatnejše napredovanje v tem zaznavamo šele v 19. stoletju. Ko je bilo l. 1837 izumljeno parno kladivo, je bilo izdelovalcem topov omogočeno preciznejše izdelovanje raznih finjših delov topa. Leta 1803 je Anglež *Shroplnell* izumil topovsko zrno, ki se gotov čas po izstrelitvi v zraku razleti, iz njega pa se vsuje na vse strani vse polno drobnih krogel. Res dober šrapnel pa je bilo možno izdelati šele konec 19. stoletja.

Nova pridobitev artilerije so bile *špiralne topovske cevi*, ki so bile uvedene na podlagi izsledkov balistične znanosti. Sredi 19. stoletja je Italijan *Cavali* v eni izmed švedskih tvornic izdelal prvi top s precizno, na notranji strani našpiraljeno cevjo. Ta top je imel kaliber 6.2 palca, izstrelak pa je tehtal 75 funtov. Kaj pomeni uvedba našpiraljenih cevi, naj pove dejstvo, da gladkocevnata puška tedanjih časov učinkuje le na 800, špiralastocevnata pa na 1200 korakov.

Za raziskavo in izboljšanje jekla ima posebne zasluge Nemec *Krupp*, ki je ustvaril v *Essenu ob Renu* mogočne vojne tvornice. Z litim jeklom se je ukvarjal tudi Anglež *Withworth*, mnogo pa je tehniki za izdelavo topov nudil tudi Rus *Obuhov*. Sovjetska vojska ima še danes njegove sisteme topov in ravno ti topovi so imeli pri prebitju *Mannerheimove* linije glavne zasluge. Pozabiti ne smemo še Angleža *Armstronga* in Rusa *Warendorfa*. Špiralni topovi so se izkazali zlasti v nemško-francoski vojni 1870—1871. Dobri nemški topovi so zakrivali težak francoski poraz.

Po končani francosko-nemški vojni 1871

se je pričel med evropskimi armadami uveljavljati *mitraljez*. Zaslužni pri tem so Nemec *Maussner*, ki je leta 1890 iznašel nove mitralješke patrone, Francoz *Saint Clair de Vilin* in Rus *Voronovskij*, ki je že leta 1876 izdelal nov ruski model mitraljeza in izumil nove mitralješke naboje, slične kasnejšim *Maussnerjev*im. (Dalje)

VELIKA
BLAZNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1947

Iz tujine

■ Angleška letala so pretekli teden nadaljevala napade na nemške tovarne, пристaniške in železniške naprave. Močan napad je bil izvršen na *Kruppove* tovarne v *Essenu*. Zadetih je bilo več poslopij z najtežjimi bombami.

■ Nemški letalci so vrgli na London in okolico in nekatera druga angleška mesta v 24. urah 35 vagonov bomb, v istem času so po nemških poročilih zmetali angleški letalci na Nemčijo 8 vagonov bomb. Nemški letalski napadi so se zadnji teden močno spremenili. Preje so napadali važne cilje takozvani *strmoglavci*. Ti bombniki so zadnje čase povsem prenehali zaradi prevelikih izgub in zaradi prenapornosti živcev za letalce. Preje so ponoči in podnevi napadali težki bombniki spremljani z lovskimi letali. Tudi ta način napadov se ni obnesel, ker so nudili podnevi težki bombniki prevelik cilj sovražnikom. Sedaj napadajo podnevi lovška letala z manjšimi bombami iz višine 6 do 7 tisoč m, ponoči pa težki bombniki.

■ *Newyorško časopisje* javlja, da poskušajo Nemci dobiti iz Amerike nad pol miliona mehanikov in strojnikov nemškega porekla. Ti profesionalci naj bi se vrnili v domovino prej, nego bi jih zaposlila ameriška oboroževalna industrija.

■ Iz Berlina se je izselilo že blizu stotisoč otrok. Otroke iz zapadnih nemških mest in iz Berlina bodo naselili v *Erdelju* in v *Rumuniji*.

■ Nova ležišča premoga v Rusiji. V serpuhovskem in sibokiniškem okraju, kakih 100 km jugovzhodno od Moskve, so našli nova izdatna ležišča črnega premoga. Premogove plasti so od 79 do 107 m debele. Posebno izdaten sloj se začneja v bližini vasi *Kalinova*. Strokovnjaki mislijo, da so pogoji za eksploatacijo zadovoljni.

■ Francoski generali. Francoski general *Weygand*, ki je ostal zvest *Petainovi* vladi in ki mu nekateri očitajo glavno krivdo na porazu francoske vojske, je odpotoval v Tunis, kjer bo poskušal prepričati v francoskih kolonijah propagando za generala *de Gaulla*. Uporniški general *de Gaulle* se je pa izkrčal v koloniji *Kamerun*, ki se hoče boriti naprej na strani Anglije. Oba generala sta osredotočila glavno delovanje na kolonije, ki so v sedanjem času od največje važnosti za bodoče vojne operacije.

■ Dosedanji španski notranji minister *Suner*, je bil te dni imenovan za zunanjega ministra Španije. Minister *Suner* je šef španskih falangistov (fašistov), ki se zavzema za čim ožje sodelovanje z Nemčijo in Italijo. Njegovo imenovanje za zunanjega ministra tolmačijo kot znak za spremembo zunanje politike Španije po željah Berlina in Rima. *Suner* je bil nedavno v Berlinu in Rimu, kjer je razpravljaval o morebitnem vstopu Španije v vojno proti Angliji.

■ **Turški listi poročajo**, da se nahaja že večje število nemškega vojaštva v Bolgariji. Bolgari so te vesti zanikali. V Sofijo je prispel nemški prosvetni minister dr. Prust.

■ **Silne poplave so nastopile** v severni Španiji, ki so povzročile milijonsko škodo. Več sto ljudi je utonilo in na tisoče jih je ostalo brez strehe.

■ **Angleži se pripravljajo**, da zapuste tudi Bolgarijo. Na poslaništvu v Sofiji so že pričeli zažigati zaupne dokumente. Ostalo bodo izročili ameriškemu poslaništvu, ki bo zastopalo angleške interese v Bolgariji, ako jo bo moralo angleško poslaništvo zapustiti.

■ **Uspehi napadov na Malto**. Malta je najmočnejša pomorska trdnjava in največja luka angleške vojne mornarice v Sredozemskem morju. Tej luki veljajo glavni napadi italijanskega letalstva v sedanji vojni. Do sedaj je bilo izvršenih na Malto že 150 letalskih napadov. Pri tem je bilo ubitih 200 oseb, 400 ranjenih in brez strehe jih je ostalo okrog 700.

■ **Ruski rum**. V pokrajini Uzbekistan, kjer od l. 1937 naprej goje sladkorni trs, so sedaj začeli proizvajati tudi rum iz sladkornega trsa. Rum je odličen in nič ne zaostaja za znanim proizvodom iz Jamaike.

■ **Trgatev v Rusiji** je bila letos obilnejša od lanske. Letošnji donos bo presegal 10 milijonov metrskih stotov grozdja. V Krasnodarju je povprečni donos dosegel 250 metrskih stotov grozdja na hektar. Celotna površina vinogradov v Rusiji znaša 250.000 ha.

■ **Vatikanski denar**, ki je bil pred kratkim umaknjen, je zdaj nadomeščen z novci iz ce-nejše kovine.

■ **Grki bodo letos svoje grozdje** prodali Veliki Britaniji.

■ **Nakaznice za živila so stara stvar**. Že pred 300 leti so jih uvedli v svoj gospodarski sistem Kitajci, seveda vselej le takrat, ko so jim velike poplave uničile pridelke riža.

■ **Japonska prestolnica Tokio šteje** po uradnih podatkih zdaj 7.000.000 prebivalcev.

■ **O petroleju** je naš sotrudnik napisal obširen članek že v prejšnji številki našega lista. Pomotoma je bilo izpuščeno, da je nastarejše najdišče petroleja okrog francoskega Pechelbronna v Alzaciji. Ti vrelci so bili izkoriščani že v 18. stoletju in še lani je bilo pri njih zaposlenih preko 3000 delavcev.

■ **Vsi carigrajski listi** so zvišali kolportážno prodajo od 3 na 5 piastrov.

■ **Neki švedski kmet** je pri izkopavanju krompirja izkopal kaj čuden krompir; v njem je bil namreč prstan. Poizvedbe so pokazale, da ga je pri odkopavanju krompirja že pred 75 leti izgubila najditeljeva stara mati.

■ **Iz Burme** prevaža orožje na Kitajsko štiri tisoč tovornih avtomobilov.

■ **Besarabski Nemci izseljeni**. Do 18. oktobra se je izselilo iz Besarabije 100.000 Nemcev. S tem je večina Nemcev iz Besarabije nastopila pot v Nemčijo in jih je del že prispel v zimski taborišča v rajhu. Rumunsko-sovjetsko mejo je do 18. oktobra prestopilo 77.324 Nemcev iz Besarabije in se jih je 67.000 vkrcalo v ladje.

■ **Maršal Čangkajšek** bo dobil v Ameriki novo posojilo v znesku 50 milijonov dolarjev. Posojilo je dano v obliki kredita za vojni material, ki ga bo Kitajska nabavila v Združenih državah.

■ **Na Madžarskem** je stopilo v stavko 35.000 rudarjev. Stavkujoči zahtevajo povišanje mezd.

■ **Japonci poročajo**, da so obkolili 20 Kitajskih divizij. Kitajska poročila pa trdijo, da so Japonci pri napadu izgubili 6000 mož in da so se ostale čete umaknile na svoje izhodne točke.

■ **Vojaške oblasti Zedinjenih držav** name- ravajo zgraditi ob obalah dvojni pas letališč za obrambo obale.

■ **Ameriško mornariško ministrstvo** je sklenilo nakupiti nadaljnjih 28 zasebnih ladij, ki jih bodo porabili za pomožno službo v vojni mornarici.

■ **Sovjetski poslanik** v Washingtonu Uman- ski je obiskal pomočnika zunanjega ministra

Summera Wellsa in se z njim več ur razgo- varjal o vprašanju Kitajske. Časopisje trdi, da je prišlo med obema državnikoma do sporazu- ma.

■ **Ruski šampanjec**. V Sovjetski Rusiji iz- deluje šest podjetij kipeče vino iz grozdja, ki zori na Krimu, na Donu in v eGorgiji.

■ **Bodoča francoska vojska** ne bo smela imeti več kot sto tisoč mož, med njimi 4000 oficirjev tako stališče bo zavzela Nemčija pri mirovnih razgovorih s Francijo. Bodoča fran- coska vojska bo smela biti sestavljena samo iz prostovoljcev, ki se bodo obvezali služiti 12 let.

■ **V Berlinu se vzdržujejo vesti**, da bode- ta v kratkem obiskala Moskvo zunanji minister Nemčije in Italije zaradi sporazuma v bližnjem vzhodu.

V Carigradu so se sestali angleški posla- niki iz Sofije, Beograda, Ankare in Aten. An- gleški vojni minister, ki se že 14 dni mudi v Egiptu in pripravlja obrambo proti novi itali- janski ofenzivi na Egipt bo obiskal tudi turško in grško prestolnico.

BERIČEVO

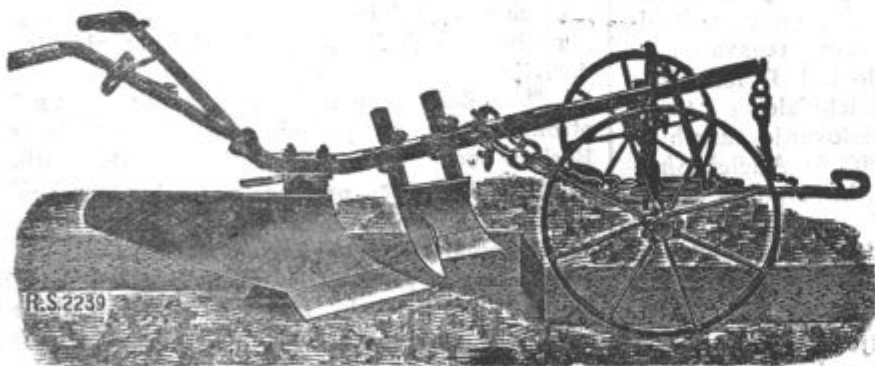
V nedeljo 3. novembra priredi Društvo kmet- skih fantov in deklet v Beričevem igro »Dva para se ženita« (ali »Gonja za srečo«). Vse pri- jatelje kmetijske mladine vabimo k obilnemu ob- isku.

Sejmi

28. oktobra: Lož, Mokronog, Radovljica, Žu- žemberk, Gornjigrad, Koračice, Muta, Slov. Bistrica, Sv. Jurij ob j. ž., Dol. Lendava;
30. oktobra: Studenec pri Krškem, Vel. Gaber;
31. oktobra: Turnišče;
2. novembra: Križevci v Prekm.

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina zna- ša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vpra- šanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

SACK-ovi plugi so najboljši!

V zalogi pri Kmetijski družbi in njenih skladiščih

„EKONOM“

družba z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, karuzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rudnin- skega superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apne- nega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke

Kmetški hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzjav: „Kmetškidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na te- koči račun — Daje kratkoročna po- sojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%** Za vse vloge nudi popolno varnost! **Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!**